

De Haagse Aanpak: Haags Steunsysteem

Aanpak: strategie, werkwijze en interventies

Het begrip maatschappelijk steunsysteem komt van oorsprong uit de Verenigde Staten. Aldaar is het bekend als Community Support System (Anthony & Blanche, 1989). De nadruk ligt op community support, ondersteuning vanuit de samenleving oftewel maatschappelijke ondersteuning. Dit is natuurlijk niet in een omvattend 'systeem' te vatten, maar het vereist wel de nodige afstemming en coördinatie. Het begrip Community Support System is in Nederland vertaald als maatschappelijk steunsysteem, hetgeen soms statischer geïnterpreteerd wordt dan het in werkelijkheid bedoeld is.

In 2017 het Haagse Maatschappelijk Steunsysteem haar naam verandert in Haags Steunsysteem (HSS).

Strategie en verantwoordelijkheid Haags Steunsysteem

Het HSS doet een appel op een gezamenlijke inzet voor een gezamenlijk doel: het bevorderen van de participatiemogelijkheden voor mensen met een psychisch kwetsbaarheid (EPA). Op een appellerende wijze wil het HSS mensen en partijen verbinden, maar ook doelen en middelen. Ondernemerschap en creativiteit is in deze strategie van groot belang. Deze benadering beweegt zich bottom-up om tot sterke netwerken te komen. In de samenwerking moet op alle niveaus (doelgroep, zorg, welzijn en andere maatschappelijke partners) duidelijk zijn wat de organisaties samen willen bereiken en wie daarin op welke manier bijdraagt. In Den Haag bestaat het HSS inmiddels uit zo'n 120 partijen die samen met ervaringsdeskundigen en naastbetrokkenen werken aan het versterken van de wensen en behoeften van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Deel uitmaken van het Haags Steunsysteem betekent dat de deelnemers contact hebben of in contact komen met personen en organisaties die deze steun kunnen leveren en op deze wijze hun netwerk kunnen versterken.

De vraag is leidend

Daar waar het gaat om volwaardig burgerschap en participatie gaat het vaak om vernieuwde verbindingen in de samenleving. Vanuit de Wmo en Participatiewet zijn er kansen om mensen met psychiatrische achtergrond in de samenleving te ondersteunen bij hun herstel en participatieproces. HSS werkt volledig vanuit deze herstelvisie. Niet de professionals maar de cliënt is in the lead. Naast het matchen van vraag en aanbod en uitwisselen van informatie middels Werktafels biedt het HSS ook allerlei mogelijkheden aan klanten om zich maatschappelijk in te kunnen zetten en op deze wijze te kunnen werken aan herstel en burgerschap.

Het gedachtegoed van Ongekend Haags is gestoeld op het creëren van een community waar Hagenaars met een ggz-achtergrond aansluiting vinden. 'Contact met lotgenoten en vrijwilligers biedt veel mogelijkheden om de eigen kracht weer te gaan ervaren, in een sfeer van herkenning en gelijkwaardigheid'.

Digitale items die gedeeld worden op social media zijn gericht op uitwisseling van ervaringen en positieve beeldvorming in het kader van anti-stigma en ondersteuning bij herstel.

Vrijwilligers werken vanuit een ontwikkelplan waarbij de professionals volgend en ondersteunend zijn.

Overkoepelend fungeert het HSS als steunsysteem wat ten alle tijden voor klanten ingezet kan worden om een vraag in te brengen of om hun persoonlijk netwerk te versterken. Om het netwerk te onderhouden zal de “levende” sociale kaart gekoppeld worden aan de Haagse sociale kaart en digitaal inzichtelijk en toepasbaar gemaakt worden voor iedereen. Het HSS team bestaat uit vrijwilligers met ervaring in de GGZ en professionals waarbij complementair met elkaar samen wordt gewerkt.

Doel

Het Haags Steunsysteem heeft tot doel het bevorderen en versterken van participatie en voorkomen van maatschappelijke uitval van mensen met een psychische kwetsbaarheid (m.n. mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen - EPA). Hiermee levert het HSS een bijdrage aan het herstel naar volwaardig burgerschap van mensen met een psychische kwetsbaarheid.

➤ Einddoelgroep

- Mensen met een (ernstige) psychiatrische aandoening
- Mensen met een psychische kwetsbaarheid

➤ Intermediaire doelgroepen

- Vrijwilligers met een eigen ervaring in de GGZ
- Ervaringsdeskundigen GGZ
- Familieleden, kinderen, naasten en directbetrokkenen
- Vrijwilligers
- Professionals van organisaties en instellingen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de einddoelgroep; zowel zorg, hulp- als dienstverleners

HSS werkt vanuit de herstelvisie en met de volgende kernwaarden:

- De vraag, de talenten en behoefte aan ondersteuning van de cliënt staan centraal (casuïstiek)
- De cliënt is persoonlijk en actief betrokken bij het plannen en uitvoeren van de participatie
- De cliënt kiest zelf de richting, daarom bieden wij keuzes in het aanbod van participatie
- Hoop en groeipotentie staan centraal in de praktijk

Werkwijze

- Verbindend
- Herstel en burgerschap: (weer) meedoen naar eigen wensen en mogelijkheden
- Van stabilisatie naar persoonlijk en maatschappelijk herstel: Participatie als middel
- Preventie, Voorkomen is beter dan genezen
- Holistische mensvisie: oog voor alle levensgebieden en direct betrokkenen
- Integrale aanpak

Samenwerking

In Den Haag bestaat het HSS inmiddels uit ruim 120 partijen die samen met ervaringsdeskundigen en naastbetrokkenen werken aan het versterken van de wensen en behoeften van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Deze samenwerking biedt de mogelijkheid om gezamenlijk te anticiperen op stedelijke ontwikkelingen op het gebied van participatie voor de GGZ vanuit cliëntperspectief en herstelvisie.

Speerpunten

1. HSS actief in de stad

- Vanuit de GGZ teams en werkeenheden Stichting Anton Constandse (SAC) verbinden met de wijk, stadsdeel en de stad (van binnen naar buiten)
- Verbinder van GGZ/zorg domein naar sociaal domein
- Stimuleren dat mensen maatschappelijk weer mee kunnen en gaan doen en daardoor ook de verschillende rollen in de samenleving (vriend, werknemer, vrijwilliger) kunnen vervullen.

○ **Netwerk bij elkaar brengen om kennis uit te wisselen**

- Korte communicatielijnen, warme band vanuit de geïntegreerde GGZ Teams (FACT) en beschermd wonen, ambulante ondersteuning & participatie (SAC) naar het sociale domein en vice versa;
- Op basis van kennisoverdracht samenwerking met de wijk en de mogelijkheden in de stad verbinden;
- Participatievragen vanuit de geïntegreerde GGZ teams, werkeenheden SAC en het netwerk koppelen aan dagbesteding, werk, scholing, financiën, hulpmiddelen, informatie middels de werktafels;
- Delen van sociale kaart: inzicht geven in organisaties die open staan voor de doelgroep, plekken waar mensen met psychiatrische problematiek zich welkom voelen;
- Ervaringsdeskundigen worden ingezet ten behoeve van kennisoverdracht en het ondersteunen van GGZ Teams om cliënten te enthousiasmeren en te verbinden met het sociale domein

○ **Deskundigheidsbevordering**

- Delen kennis en expertise met netwerk over ziektebeelden, gedrag en behoeften van EPA doelgroep. Doelgroep in contact brengen met het netwerk in het kader van anti stigma en daarmee participatiemogelijkheden vergroten;
- Uitstroom naar passend aanbod in de stad voor de doelgroep versnellen door netwerk HSS, ervaringskennis en expertise GGZ in te zetten op persoonlijke participatievraag middels warme overdracht;
- (Neutrale) consultatie- en adviesfunctie voor de doelgroep en voor intermediairs;
- Coachen van ervaringsdeskundigen om zelfstandig een rol te spelen in kennisoverdracht op scholen, GGZ Teams en het sociale domein.

1.a Concrete uitvoeringswijze (ondersteund door de vrijwilligers met eigen ervaring in de GGZ)

- Werktafels
- Casuïstiek (participatievragen oppakken, toeleiden en monitoren)
- Voorlichting en scholing
- Kwartiermaken
- Spreekuren
- Belangenbehartiging
- Sociale kaart

1.b Samenwerkingspartijen

- Geïntegreerde GGZ Teams
- Beschermd Wonen/ Ambulante ondersteuning op vlak van wonen en participatie door SAC
- Maatwerk voorzieningen
- Algemene voorzieningen
- Sociale & zorg professionals betrokken bij de EPA doelgroep en/of gericht op preventie
- Welzijn
- Onderwijs

2. HSS als katalysator

- Verbindt nieuwe initiatieven om participatiemogelijkheden voor de einddoelgroep te vergroten en het systeem rondom de cliënt te verstevigen.
 - Netwerk en kennis GGZ bij elkaar brengen om nieuwe ideeën ten behoeve van de EPA doelgroep vorm te kunnen geven of aan te jagen.
 - Landelijke en stedelijke ontwikkelingen op netwerkversterking en participatie vanuit GGZ netwerk onder de aandacht brengen bij en integreren in het netwerk.

2.a Concrete uitvoeringswijze (ondersteund door de vrijwilligers met eigen ervaring in de GGZ)

- HSS bundelt krachten bij nieuwe initiatieven waar een cliënt centraal staat, over de grenzen van de organisaties heen. Hierdoor ontstaat ruimte voor samenwerking in het netwerk door:
 - Verbindingen leggen met andere beleidsterreinen en het sociale domein voor een integrale aanpak van nieuwe ontwikkelingen vanuit de GGZ
 - Cliëntparticipatie te verstevigen
 - Steunsysteem versterken van betrokkenen rondom de doelgroep
 - Themabijeenkomsten die een nieuwe beweging inzetten:
 - Geïnitieerd vanuit de gemeente;
 - Vanuit de GGZ in verbinding met het sociale domein
 - Vanuit ons eigen netwerk en de participatievragen

2.b Samenwerkingspartijen

- GGZ Teams
- Werkeenheden Stichting Anton Constandse
- Verzekeraars en financiers
- Sociale & zorg professionals betrokken bij de EPA doelgroep
- Clientinitiatieven binnen GGZ netwerk

3. HSS 'empower'!

- Community inrichten als steunsysteem. Daaruit voortvloeiend redactiewerk.
- Direct empoweren van vrijwilligers binnen HSS met eigen ervaring in de GGZ als voedingsbodem (bron) voor bovenstaande speerpunten vanuit ons eigen cliënt initiatief Ongekend Haags. Om van daaruit de cliënt in beweging te krijgen en nieuwe initiatieven vanuit eigen kracht tot wasdom te brengen in de stad. Duurzame

veranderingen komen alleen tot stand samen met de mensen waarom het gaat.
De vrijwilligers ondersteunen de uitvoeringsactiviteiten van het HSS.

3.a Concrete uitvoeringswijze

- Lotgenotengroep/community als steunsysteem
- Coachen en begeleiden van vrijwilligers met GGZ ervaring gericht op herstel
- Facebook en website beheer
- Actualiseren sociale kaart
- Ervaring van de vrijwilligers inzetten bij het bereiken van de doelgroep

3.b Samenwerkingspartijen

- Clientinitiatieven binnen GGZ netwerk
Anton Ontwikkelt, Anton Onderneemt,
Ambassade van Activering

4. Chillen met het HSS

- Uitgaansavond in nauwe samenwerking met netwerkpartners gericht op cliëntparticipatie.

Het Haags Steunsysteem organiseert de activiteit Chillen in de Steeg met als doel:

- Een uitgaansplek voor Hagenaars met een psychische kwetsbaarheid bieden in een veilige en relaxte sfeer, gericht op ontmoeting en live muziek
- Een podium bieden voor de kunsten (muziek/dans/toneel/dichten) van de doelgroep
- De activiteit laten dragen door het Haagse netwerk van ggz-organisaties en daarmee ook de doelgroep zo breed mogelijk bereiken
- Een community bouwen waarin vrijwilligers (crew) samen vorm geven aan de activiteiten en werkzaamheden: een stapavond voor en door de doelgroep
- Een plek waarin vrijwilligers kunnen experimenteren, zich ontwikkelen, verantwoordelijkheid kunnen dragen en eigenaarschap voelen/ontwikkelen

4.a Concrete uitvoeringswijze

Een maandelijkse stapavond voor mensen met psychische kwetsbaarheid. Elke eerste dinsdag van de maand kan men in Theater in de Steeg op het Westeinde (Den Haag) onder het genot van live muziek en een gratis daghap gelijkgestemden ontmoeten.

4.b Samenwerkingspartijen

- De organisatie vindt plaats in nauwe samenwerking met stichting Anton Constandse.
- Het eten wordt verzorgd door Reakt of Anton's Kitchen.